

**Záznam výsledků
5. porady ad hoc skupiny expertů
„Management sedimentů“
Mezinárodní komise pro ochranu Labe (MKOL)
ve dnech 27. 4. – 28. 4. 2011 v Magdeburku**

Přítomni: viz prezenční listina (příloha 1)

BOD 1 Zahájení, schválení programu jednání

Poradu zahájil a řídil předseda, pan Dr. Heininger.

Program jednání byl rozšířen o bod 2.1 „Komunikace a podávání zpráv v rámci struktury MKOL“ a schválen.

BOD 2 Stručné informace o aktivitách k implementaci Rámcové směrnice o vodách (MKOL, strategie pro mořské prostředí, národní a evropské aktivity)

MKOL:

- Začátkem roku 2011 převzala Česká republika na tři roky od roku 2011 do roku 2013 předsednictví v MKOL. V rámci pracovního setkání dne 14. 1. 2011 v Magdeburku předal odcházející prezident, pan Dr. Holzwarth, předsednictví novému prezidentovi, panu Dr. Punčochářovi.

Německo:

- Proces transpozice evropských směrnic do spolkové vyhlášky, včetně uplatnění norem environmentální kvality, probíhá. V současné době probíhají konzultace se spolkovými zeměmi, se schválením vyhlášky se počítá v polovině roku 2011.

Česká republika:

- V návaznosti na novelu vodního zákona byly schváleny další změny legislativních předpisů, včetně uplatnění norem environmentální kvality v oblasti vodní politiky. Česká republika tím učinila další krok k harmonizaci své legislativy se nařízeními ES.

BOD 2.1 Komunikace a podávání zpráv v rámci struktury MKOL

Pracovní skupina WFD MKOL postrádala na své 32. poradě ve dnech 6. 4. - 7. 4. 2011 v předloze WFD32_11-07-1 vysvětlující informace. Vidí potřebu větší provázanosti a zlepšení komunikace mezi národními delegacemi v pracovní skupině WFD a v ad hoc skupině expertů „Management sedimentů“.

Žádá ad hoc skupinu expertů, aby (na základě svého pracovního a časového plánu) poskytla pracovní výstupy (tabulky, mapy, dokumentace)

- k milníku č. 1 – Analýza charakteristik do konce května 2011
- k milníku č. 2 – Koncepce hodnocení do poloviny srpna 2011

Pracovní skupina WFD žádá předsedu ad hoc skupiny expertů „Management sedimentů“, aby na příští poradě pracovní skupiny WFD referoval o stavu prací osobně.

Pracovní skupina WFD navrhne poradě vedoucích delegací MKOL v květnu 2011, aby byla ad hoc skupina expertů „Management sedimentů“ – obdobně jako je tomu u ostatních skupin expertů – podřízena přímo pracovní skupině WFD a nikoliv jako doposud skupině expertů SW.

Usnesení:

- Ad hoc skupina expertů „Management sedimentů“ podá první zprávu pracovní skupině WFD ve stanoveném termínu do 31. 5. Zprávy budou odsouhlaseny mezi předsedou a mluvčími delegací.
- Předseda, pan Dr. Heininger, se bude pravidelně účastnit porad pracovní skupiny WFD.
- Delegace v ad hoc skupině expertů „Management sedimentů“ budou mluvčí delegací v pracovní skupině v budoucnu informovat podrobnějším způsobem.

Zodp.: pan Dr. Heininger, pan Dr. Schwartz, pan Dr. Kliment, sekretariát MKOL

BOD 3 Stav prací k aspektu hydromorfologie

K přímé spolupráci, dohodnuté v usnesení k bodu 6 programu jednání 4. porady ve dnech 4. 11. – 5. 11. 2010 v Praze nedošlo. Proto ještě nebylo možné vypracovat odsouhlasený popis jednotlivých indikátorů na základě dokumentu ad hoc pracovní skupiny „Znečišťující látky / Nakládání se sedimenty“ (SSeM) pracovní skupiny „Povrchové vody“ (OW) FGG Elbe (příloha 10, 4. porada).

Usnesení:

- Mluvčí české delegace, pan Dr. Kliment, požádá pana Dr. Langhammera, aby výše uvedenou přílohu 10 přepracoval v přímé spolupráci s panem Dr. Vollmerem nejpozději do 15. 5. 2011 a jednoznačně dokumentoval kompatibilitu ukazatelů pro hodnocení režimu sedimentů specifických pro typ vodních útvarů.

Zodp.: pan Dr. Kliment, pan Dr. Vollmer, sekretariát MKOL

Česká republika:

- Vzhledem k nepřítomnosti pana Dr. Langhammera nemohla česká delegace předložit žádné nové informace o stavu prací.

Německo:

- Na vnitrozemském úseku bylo u hodnocení režimu sedimentů jako součásti morfologického stavu dosaženo pokroku (provedeno na cca 500 kilometrech toku), tyto práce budou ukončeny do konce srpna 2011. Pokud jde o zaústění přítoků kategorie 1, ukazuje se řešení pro financování modulů INFORM z prostředků spolkové země Braniborsko.
- Malá skupina „Slapový úsek Labe“ na této problematice dále pracuje.

Usnesení:

- Na 6. poradě v červnu 2011 v Praze bude česká delegace informovat o stavu hodnocení režimu sedimentů jako součásti morfologického stavu.
- Zpráva o komptabilitě ukazatelů pro hodnocení režimu sedimentů specifických pro typ vodních útvarů bude součástí zprávy k milníkům č. 2 a 3.

Zodp.: pan Dr. Heining, pan Dr. Vollmer, pan Dr. Kliment, sekretariát MKOL

BOD 4 Kvantitativní aspekt – transport sedimentů, režim sedimentů a složení sedimentů – stav a deficit

Kvantitativní charakteristiky průtoku vody a průtoku splavenin byly na 4. poradě z převážné části odsouhlaseny a prezentovány v příloze 8 k záznamu výsledků. Pro německou část povodí musí být ještě doplněny přítoky kategorie II.

Usnesení:

- Česká delegace prověří výše uvedenou přílohu a popř. zaktualizuje nejpozději do 15. 5. 2011. Řeka Ploučnice bude ze seznamu vypuštěna.
- Německá delegace prověří výše uvedenou přílohu a doplní nejpozději do 15. 5. 2011 údaje o přítocích kategorie II.

Zodp.: pan Medek, pan Dr. Schwartz, sekretariát MKOL

BOD 5 Souhrnný přehled starých ekologických zátěží na toku a v toku významných pro jakost sedimentů - analýza charakteristik a potenciál remobilizace

Delegace si vzájemně vysvětlily přesné pojetí pojmu „staré zátěže“ a konstatovaly shodu.

Ve [Třetí zprávě o plnění „Akčního programu Labe“ v letech 2000 – 2002](#) v přílohách 6a a 7a uvedeny významné lokality se starou zátěží a významné skládky s možnými výraznými dopady na Labe v České republice a v přílohách 6b a 7b v Německu, včetně charakteristiky dosavadního a budoucího využití.

Delegace se shodly na tom, že v rámci požadované inventarizace a následné klasifikace se stanovením priorit budou použita následující kritéria:

1. zatížení minimálně jednou znečišťující látkou relevantní pro Labe
2. množství
3. remobilizovatelnost v důsledku přirozených procesů (hydrologické situace, popř. vítr)

Následně jde pouze o to, definovat relevantní kritéria pro body 1 - 3.

Usnesení:

- Delegace prověří a popř. zaktualizují výše uvedené přílohy, které jim sekretariát zašle ve formátu DOC. Vypracují nejpozději do 15. 5. 2011 pracovní předlohu pro 6. poradu v červnu 2011.

Zodp.: pan Dr. Schwartz, pan Dr. Kliment, sekretariát MKOL

- Delegace představí na 6. poradě své úvahy k výše rozdiskutovaným relevantním kritériím.

Zodp.: obě delegace

BOD 6 Souhrnný přehled významných aktuálních vnosů (emisí) a odhad jejich podílu na zatížení sedimentů

V České republice a v Německu se pracuje na návrhu seznamu (doplněném případně mapami) emisí, vypouštění a úniků všech prioritních látek a znečišťujících látek uvedených v části A přílohy I směrnice 2008/105/ES (čl. 5 odst. 3 směrnice 2008/105/ES) pro každou oblast povodí nebo každou část oblasti povodí, ležící na jejich území, a to případně včetně koncentrací těchto látek v sedimentu a biotě. Jsou zpracovány registry úniků a přenosů znečišťujících látek (PRTR).

V Německu byla zřízena skupina pod vedením pana Dr. Heidemeiera (UBA), které v prvním kroku dokumentuje emise na základě PRTR. Dále se zvažuje využívat souběžně model MONERIS za účelem předpovědi přemísťování sedimentů vzdušnou cestou.

Usnesení:

- Obě delegace vypracují pro 7. poradou pracovní předlohu s přehledem aktuálních vnosů v souvislosti se zatížením sedimentů v povodí Labe.
- Pro hodnocení kvantity musí být dohodnuta společná kritéria, což bude projednáno na 6. poradě v Praze.

Zodp.: oba mluvčí delegací, sekretariát MKOL

BOD 7 Látkové odtoky na referenčních profilech k ověření výpovědí o relevantních přítocích

Paní Kasimír okomentovala předlohu Sed_05-07-01 „Výpočet ročních odtoků znečišťujících látek na referenčních profilech“, která byla rozeslána před poradou. Odtoky znečišťujících látek jsou základem

- pro výběr referenčních profilů
- bilancování pro hodnocení opatření a zjištění trendů.

Navržená metodika je pro kovy shodná s metodikou, která se v MKOL již používá pro výpočet transportu látek, metodika pro organické látky bude ještě upravena.

Kromě toho by měly být do výpočtu zahrnuty také výsledky měření kolem meze stanovitelnosti.

Usnesení:

- Předloha Sed_05-07-01 bude upravena v přímé spolupráci mezi českou a německou stranou nejpozději do 15. 5. 2011.
- Přílohu 7 k záznamu výsledků 4. porady obě delegace prověří, doplní referenční profily, provedou korektury a zašlou nejpozději do 15. 5. 2011 sekretariátu MKOL.

Zodp.: paní Kasimír, pan Dr. Vollmer, paní Halířová, pan Medek, sekretariát MKOL

BOD 8 Zásady klasifikačního systému – aspekt kvality (milník č. 2 pracovního programu)

Byla projednána předloha (příloha 9 k záznamu výsledků 4. porady) „Relevantní znečišťující látky pro nakládání se sedimenty v povodí Labe“, stav: prosinec 2010. Tabulka musí být zkontrolována a zaktualizována. Pojem „Nejlepší kvalita sedimentu“ bude v německé verzi nahrazen formulací „Nejpřísnější požadovaná hodnota“ a požadavky budou uvedeny v samostatných sloupcích pro ČR a SRN. Prověřeny a aktualizovány budou také uvedené zdroje.

Usnesení:

- Sekretariát zašle delegacím obratem nově odsouhlasený formát tabulky.
- Delegace provedou nejpozději do 15. 5. 2011 průběžnou kontrolu včetně aktualizace dokumentu.

Zodp.: oba mluvčí delegací, sekretariát MKOL

Klasifikace sedimentů včetně starých zátěží v toku (staré sedimenty) a starých zátěží kolem toku bude provedena ve vazbě na látky (tj. látky relevantní pro Labe, viz výše) na základě odstupňovaných koncentrací znečišťujících látek. Na poradě byly diskutovány různé varianty pro stanovení „dobrého stavu“. V tomto případě se může jednat např. o ekotoxikologicky odůvodněné prahové hodnoty nebo recentní požadové hodnoty.

Klasifikace je prvním krokem ve třístupňovém procesu k analyzování situace se sedimenty z kvalitativního hlediska, přičemž stupně 2 a 3 jsou relevantní jen tehdy, pokud bude v kroku 1 překročena kritická prahová hodnota, kterou bude třeba ještě definovat:

1. klasifikace (koncentrace znečišťujících látky)
2. hodnocení rizikovosti (množství, remobilizovatelnost)
3. stanovení priorit

Zatímco kroky 1 a 2 budou prováděny na čistě přírodovědné bázi, promítnou se v kroku 3 další kritéria ze strany institucí zodpovědných za nakládání se sedimenty, jako je proveditelnost, poměr mezi náklady a užitek, vícenásobný užitek apod.

Usnesení:

- Tímto tématem se bude skupina expertů dále zabývat na 6. a 7. poradě.

Zodp.: předseda, sekretariát MKOL

BOD 9 Sestavení relevantních možností nakládání se sedimenty a již praktikovaných nebo zrealizovaných aplikací

Pan Dr. Schwartz a pan Netzband okomentovali předlohu Sed_05-09-01 „Přehledný seznam dostupných možností nakládání se sedimenty zatížených znečišťujícími látkami (stav techniky)“, která byla rozeslána před poradou.

Usnesení:

- Obě delegace souhlasí s rozsahem znázornění. Pro názorné příklady jednotlivých opatření vypracují obě strany datové listy. Pro centrální přehled literatury budou tyto listy zaneseny jednotlivě do tabulky, kterou připraví sekretariát MKOL.

Zodp.: obě delegace, sekretariát MKOL

Ke zdokumentování možností pro nakládání se sedimenty z hydromorfologického hlediska předložila německá strana návrh již na 4. poradě, ke kterému se musí česká delegace ještě vyjádřit.

Usnesení:

- Česká delegace byla požádána, aby do 6. porady vyjádřila své stanovisko.

Zodp.: pan Dr. Kliment, pan Dr. Langhammer

BOD 10 Pořizování dat, výměna dat a georeferencované zobrazení – schválení společných zásadních bodů a základní mapy

Jako první společný výstup zpracoval BfG návrh základní mapy povodí Labe s vybranými relevantními přítoky Labe a příslušnými referenčními profily (na příkladu Sály) – předloha Sed05_10-01, která byla rozeslána před poradou.

Usnesení:

- Základní mapa byla v navržené formě schválena. Z důvodu přehlednosti bude základní mapa obsahovat pouze zakreslené značky referenčních profilů, nikoliv však jejich názvy. Dále je zapotřebí vylepšit určité detaily. Delegace zašlou své písemné návrhy korektur a připomínky k doplňkům nejpozději do 15. 5. 2011 zpracovateli, panu Dr. Schwandtovi (schwandt@bafg.de) a sekretariátu MKOL.
- První tematická mapa bude obsahovat znázornění referenčních profilů (umístění, názvy). Pan Dr. Schwandt a paní Dr. Halířová byli požádáni, aby do 6. porady předložili návrh odsouhlasený na úrovni expertů.
- Sekretariát nemá k dispozici geoinformační systém ArcGIS. Pan Dr. Schwandt byl požádán, aby s panem Dr. Novakem dohodl, jak by se dala co nejefektivněji zpracovat česká verze.

Zodp.: obě delegace, pan Dr. Schwandt (BfG), paní Dr. Halířová, sekretariát MKOL

Správa dat je organizována na národní úrovni podle jednotných zásad (hlavní body správy dat - viz také 4. porada) a zahrnuje tři tematické oblasti:

1. kvalitativní aspekt s 2 dílčími aspekty – a) látkové odtoky, b) stav sedimentů včetně starých zátěží na toku a v toku
2. kvantitativní aspekt (již zpracován, viz také BOD 4)
3. hydromorfologický aspekt (viz také BOD 3).

Usnesení:

- Na německé straně jsou tabulky pro kvalitativní aspekt již vypracovány. Pan Dr. Schwartz je zašle sekretariátu k překladu jako předlohu pro příští poradou.
- Pan Dr. Vollmer připraví návrh pro hydromorfologický aspekt a zašle sekretariátu k překladu jako předlohu pro příští poradou.
- Hlavní body správy dat budou definitivně schváleny na 6. poradě.

Zodp.: obě delegace, pan Dr. Schwartz, pan Dr. Vollmer, sekretariát MKOL

BOD 11 Shrnutí: Stav plnění pracovního plánu, závěry a příp. ustanovení k překonání deficitů

Delegace považují za nezbytné, aby na příští poradě došlo ke kritickému zhodnocení pracovního a časového plánu ad hoc skupiny expertů „Management sedimentů“ MKOL. Ze současného pohledu se ukazuje, že se doba zpracování úkolů oproti původnímu cíli prodlouží přibližně o jeden rok.

Analýza charakteristik k milníku č. 1 pro zprávu pracovní skupině WFD koncem května 2011 bude obsahovat:

- stručný popis dosavadního pracovního procesu včetně tabelárního přehledu „Témata a výstupy“
- hlavní výsledky podle milníku č. 1, tj. jmenovitě:
 - i. aktualizovanou přílohu 7 (relevantní přítoky a referenční profily) k záznamu výsledků 4. porady s popisem postupu při výběru a znázornění nejistot a jejich verifikace,
 - ii. aktualizovanou přílohu 8 (kvantitativní charakteristiky na referenčních profilech) k záznamu výsledků 4. porady se stručným popisem geneze,
 - iii. aktualizovanou přílohu 9 (znečišťující látky relevantní pro Labe) k záznamu výsledků 4. porady (předloha pro 5. poradu) se stručným popisem,
 - iv. aktualizovanou a českou delegací doplněnou přílohu 10 k záznamu výsledků 4. porady (hydromorfologické aspekty),
 - v. návrh základní mapy.

Usnesení:

- Kritické zhodnocení pracovního a časového plánu ad hoc skupiny expertů „Management sedimentů“ MKOL bude zařazeno na program jednání 6. porady jako samostatný bod.
- Delegace provedou poslední závaznou kontrolu výše uvedených dokumentů, korektury a doplňky a zašlou tyto dokumenty nejpozději do 15. 5. 2011 sekretariátu MKOL.
- Mluvčí delegací odsouhlasí s předsedou konečnou verzi zprávy pro pracovní skupinu WFD do konce května 2011.

Zodp.: pan Dr. Heining, pan Dr. Schwartz, pan Dr. Kliment, pan Medek, sekretariát MKOL

BOD 12 Centrální přehled literatury – stav a další postup

V rámci projektu ELSA se připravuje smlouva s paní Susanne Heise z Vysoké školy aplikovaných věd v Hamburku (HAW Hamburg) o správě databáze literatury. V této databázi budou uloženy relevantní citace jako soubory PDF.

Usnesení:

- Pan Dr. Schwartz bude v případě potřeby informovat o stavu prací.

Zodp.: pan Dr. Schwartz

BOD 13 Různé

- V Německu (LAWA) probíhá diskuse k problematice zrnitostní frakce vzorků v pevné matici, které jsou využívány pro analytická stanovení. Vychází se z doporučení EU a zvažuje se výběr frakce $< 63 \mu\text{m}$, a to jednotně pro celé Německo. Nové nařízení vlády České republiky č. 23/2011 (viz BOD 2) ukládá oproti tomu stanovení ve frakci $< 20 \mu\text{m}$.
- Magdeburský seminář o ochraně vod 2012 s tématem „Jakost a transport sedimentů v povodí Labe“ se bude konat v říjnu 2012 v Hamburku. Skupina expertů MKOL se bude na tomto semináři aktivně podílet.
- Finanční prostředky projektu ELSA na podporu projektů k nakládání se sedimenty v povodí Labe jsou k dispozici do konce roku 2014. Spolufinancování ze strany EU je možné.

Usnesení:

- Magdeburský seminář o ochraně vod 2012 bude v případě potřeby projednáván na příštích poradách.

Zodp.: všichni účastníci porady

BOD 14 Termín a místo příští porady

6. porada ad hoc skupiny expertů „Management sedimentů“ se bude konat ve dnech 7. 6. – 8. 6. 2011 v Praze

7. porada ad hoc skupiny expertů „Management sedimentů“ se bude konat ve dnech 3. 11. – 4. 11. 2011 v Brně

Přílohy:

Příloha 1: Prezenční listina